

מובא בברייתא שאין הבעל יורש את נזקי אשתו אך כן מקבל את דמי הולדות שמתו. וע"כ מבררת הגמרא מדוע שלא יקבל את נזקה? ותימצו שמדובר שם באשה גרושה. אם זוהי אשה גרושה, מדוע הם אינם מתחלקים בולדות? והבעל מקבל הכל? כך שואלת ומתרצת הגמרא (שם מג.):

אמרי: גרושה נמי תיפלוג בדמי ולדות! אמר רב פפא: התורה זכתה דמי ולדות לבעל אפילו בא עליה בזנות. מאי טעמא? אמר קרא: "כאשר ישית עליו בעל האשה".

כלומר, אפילו אם בא על האשה בבעילת זנות, עדיין הולדות שייכים אל הבעל 'בעל'. התוספות מצטטים ירושלמי (פ"ה ה"ה), וזה לשונם (ד"ה אפילו):

בירושלמי בעי ר"ע, בא על אמו בא על אחותו יכול אף הוא בעל ההריון? ת"ל: "בעל" אותו שראוי לקרות בעל, יצאו אלו שאינם ראויים לקרות בעל.

כלומר, אם אדם בא על איסור כרת כמו על אמו או אחותו, אין הולדות שייכים אליו, ואם מתו ע"י מזיק, אין הוא מקבל את כסף הולדות.

והקשו האחרונים מדוע התוספות הביאו את הירושלמי? מה היה חסר בביאור שבתלמוד הבבלי? וכך לשון הפני יהושע (שם ד"ה אפילו):

ונראה דקשיא להתוספות למאי נפ"מ מייתי הכא דאפילו בא עליה בזנות וכו' ומאי ענין זה לשינויא דר' פפא? ועוד דלכאורה נראה דאדרבא מבעל האשה משמע דוקא כשאשתו תחתיו כסברת המקשה!

היה קשה לתוס': א. רב פפא היה צריך לתרץ שאפילו הולדות לאחר גירושין, מדוע נאמר זנות? ב. אם נאמר "בעל אשה" אזי הדגש שיהיה בעלה של האשה, ולא גרושה או בא עליה בדרך זנות!

ומבאר הפנ"י שסברת המקשן היתה שיחלקו הגרושה והבעל חצי וחצי בדמי הולדות. משום שיש חלק לאשה בולדות כמו לבעל, והזכות שלו על הולדות היא כמו זכות ממזנית- מה שקנתה אשה קנתה בעלה. אך משום שזוהי גזרת הכתוב, הזכות הזאת עוברת לבעל, וכך לשון הפנ"י (שם):

אלא ודאי דכך פירוש דסברת המקשה דגרושה תפלוג בולדות היינו משום דסד"א דמסברא ודאי יש לאשה חלק בולדות כמו לבעל והא דזכתה התורה דמי וולדות לבעל היינו משום שהוא זוכה בחלקה כמו שזוכה בשאר נכסים ובמעשה ידיה וכיוצא בזה דמה שקנתה אשה קנה בעלה לכך מקשה דגרושה תפלוג בולדות ומשני רב פפא דליתא להאי סברא והראיה על זה שהרי אפילו בא עליה בזנות דלא שייך האי טעמא דמינה קא זכי ואפ"ה זכתה התורה לו דמי וולדות מזה מוכח שאין לה שום זכות בולדות אלא הכל לבעל.

אמנם עדיין לא מובן מה הוסיפו התוספות בדעת הירושלמי? וכך לשונם (שם):

אלא דקשה היא גופא מנ"ל, על זה מייתי התוס' מירושלמי דממעטין מבעל האשה דהיכא שבא על ערה שאין קידושין שלו תופסין בה אין לו דמי ולדות ומדאיצטריך למעט הני מכלל דהיכא שראוי לקרותו בעל שהקידושין תפסי בה אפילו בא עליה בזנות שקיל דמי ולדות מכלל דלאו מינה זכי דאי מינה דידיה אמאי איצטריך למעט בא על אמו ודו"ק.

כלומר, הירושלמי מוסיף מיעוט שמדובר דווקא ב "בעל האשה" מי שיכול להיות בפוטנציאל בעל האשה. אבל מי שלא יכול כמו הבא על אמו או בא על אחותו, אין הוא שייך בשום קשר וזיקה אל הולדות.

הירושלמי מבאר שהייחוס בין הבעל לולדות, הוא מה שקובע את דמי הולדות שהולכים אל הבעל. הבבלי מדגיש שגזרת הכתוב הוא מה שקושר את האב לולדות, ללא קשר לנבעלת. כביכול התורה הגדירה שהצד הממוני שבולדות ילך אל הבעל. הירושלמי מדגיש, משום צד הייחוס שבין הולד לבין הבעל. ולכן הכרחי להדגיש, שאם הבעל אינו יכול להיות "בעל" אזי אין זיקה וייחוס אל הולדות.

**הבבלי** מדגיש את הצד **הממוני**, למי זיכתה התורה את מעות הולדות. **והירושלמי** מדגיש את הצד **איסורי-ייחוס**, למי שייכים הולדות, ומתוך כך למי שייך דמי הולדות.